

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26/9/2004 tarihli 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 22/11/2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Candan YÜCEER
Tekirdağ Milletvekili

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
10 Temmuz 2015
Numara:

T B M M G E N E L E V R A K
10 Temmuz 2015
No: 7308

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde çocuk yaşıta evliliklerin görülme oranı tek bir bölgeyi değil, coğrafyamız üzerinde geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Çocuk evlilikleri, erkek ve kız çocukların her ikisini de ilgilendirmesine rağmen, özellikle kız çocuklarının kendilerinden yaşça daha büyük erkeklerle evlendirilmesi, sık görülen bir durumdur.

Türkiye Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 25 yıl önce imzalamış, ancak atılan imza kâğıt üzerinde kalmıştır. Sözleşmeye göre 18 yaşından küçük herkes çocuktur. Ülkemizde evlenme yaşı 18'dir ancak; Medeni Kanun'a göre 17 yaşını doldurmamış kızlar, Çocuk Koruma Kanunu'na göre 18 yaşını doldurmamış kızlar, Türk Ceza Kanunu'na göre ise 15 yaşını doldurmamış kızlar, çocuk sayılmaktadır.

Erken evlilikler; çocukların eğitim, sağlık ve kendini ifade etme özgürlüğü gibi insan haklarını tehdit etmekte; ayrıca ağır travmalara ve kalıcı psikolojik rahatsızlıklara neden olmaktadır. Küçük yaşta çocuk doğurma baskısı, aile içi şiddete maruz kalan çocuk yaşıta kızlar, fiziksel, ruhsal, ekonomik pek çok sorun yaşamaktadır. Erken evlendirilen kız çocukları, istihdam olanaklarından mahrum kalmakta, ya da ucuz işgücü olarak güvencesiz şartlarda çalışmaktadır. Erken evlilikler sağlık sorunlarını da beraberinde getirmekte 15-20 yaş arası yapılan doğumlarda anne ve bebek ölüm oranı ileri yaşlara göre 4 kat fazla görülmektedir.

Evlilik yaşı ile kadına yönelik şiddet arasında belirgin bir ilişki olduğu araştırmalarla da ortaya konmuştur. Türkiye'de kadınların yüzde 26'sının 18 yaşından önce evlendiği; fiziksel şiddetin erken evlenen kadınlar arasında yüzde 48, 18 yaşından sonra evlenen kadınlar arasında ise yüzde 31 oranında olduğu belirlenmiştir. Erken yaşta evlenen kadınların yüzde 19'u, 18 yaş sonrası evlenen kadınların ise yüzde 10'unun cinsel şiddete; erken evlenen kadınların yarısının fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldığı tespit edilmiştir.

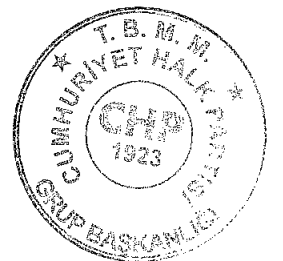
Çocuk yaştaki evlilikler imam nikâhıyla yapılmakta, gerçek rakamlar tam olarak bilinmemektedir. Ancak 2013 yılındaki son resmi verilere göre son 3 yılda 18 yaş altındaki 130 bin kız çocuğu evlendirilmiştir. Her üç evlilikten birinin, çocuk evliliği olduğu Türkiye'de sığınma evlerindeki kadınların 1/3'ünün çocuk yaşıta evlendirildiği saptanmıştır. Reşit olmadan evlendirilen kız çocuklarının sayısı erkek çocuklarının sayısından tam 20 kat fazladır. Avrupa'da çocuk yaşıta kız evliliklerinin en çok görüldüğü ikinci ülke Türkiye'dir.

Anayasa Mahkemesi'nin resmi nikah olmaksızın dini nikah kıyan imam ve çiftlere hapis cezası öngören düzenlemeyi iptal etmesi de çocuk cinsel istismarının önüne geçecek son bariyeri de kaldırmıştır. Artık ceza caydırıcılığı olmayacağından hali hazırda her üç evlilikten birinin çocuk evliliği olduğu ülkemizde söz konusu durumun yaptırımsız kalması çocuk yaşıta evlilikler daha da artacaktır. Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu düzenlemeyi iptal etmesi Türkiye'nin gerçekleriyle bağdaşmamaktadır.

Küçük yaşta yapılan evlilikler, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin hem kaynağı hem de sonucudur. Bunun başlıca nedenleri arasında yoksulluk, eğitimsizlik, aile içi şiddetten kaçma vardır. Bu nedenle ülkemizde kültür, gelenek, inanç ya da töre kisvesi altında sürdürülen şiddetin, istismarın, çocuk evliliklerinin, bir insan hakkı ihlali, insanlık suçu olduğunu kabul edip, çözüm için eğitim, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda ortak bir sonuç alıcı çaba gösterilmelidir.

Bu tablo kabul edilebilir değildir. Rakamlar ürkütücü, yasalar yetersiz ve sorunun çözümü acildir. Yukarıda özetlenen gerekçelerden dolayı bu teklif Türkiye'nin kanayan yarası olan çocuk yaşta evliliklerin önüne geçmek, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 124. maddesini değiştirerek, evlenme yaşını 18'e yükseltmek ve 18 yaşından küçükler için dini nikah kıyanlara verilen cezaları artırmak için hazırlanmıştır. Evlenme yaşı 18'e yükseltildiğinden, geçersiz kalan "Evlenme kişiyi ergin kılar" hükmü, "Küçük, yasal temsilcisinin izni olmadıkça evlenemez" hükmü ve Türk Medeni Kanunun 128. Maddesindeki "küçük" ibaresi Kanun metninden çıkarılmıştır.

TÜRK MEDENİ KANUNU VE TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 124 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kadın veya erkek on sekiz yaşını doldurmadıkça evlenemez”

MADDE 2-Türk Medeni Kanununun 11 inci maddesinin 2 nci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Türk Medeni Kanununun 126 ıncı Maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 4- Türk Medeni Kanununun 128 inci Maddesinde **“küçük”** ibaresi kaldırılmıştır

MADDE 5- 26/9/2004 tarihli ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 230 uncu maddesine 4 üncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar ihdas edilmiştir.

(5) Aralarında evlenme olmaksızın, evlenmenin dinsel törenini yaptıranlar hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Ancak, medenî nikâh yapıldığında kamu davası ve hükmedilen ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

(6) Evlenme akdinin kanuna göre yapılmış olduğunu gösteren belgeyi görmeden bir evlenme için dinsel tören yapan kimse hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

